

დეკრეტი

ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და ამიერ-კავკასიის სოც. ფედ. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოსი

ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის შესახებ.

ამიერ-კავკასიის სოც. ფედ. საბჭ. რესპუბლიკაში ამ ეამად სოფლის მეურნეობაზე გაწერილი როგორც სახელმწიფო, ისე ადგილობრივი პირდაპირი გადასახადების მომქმედი დეკრეტებისა და დადგენილებათა გასაუქმებლად—ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და სახალხო კომისართა საბჭო ადგენენ:

1. იმ გადასახადების ნაცვლად, რაც ამ ეამად გაწერილია სოფლის მოსახლეობაზე, სახელდობრ: ერთიანი ნატურალური, შრომისა და შარავითი ტვირთიძღვის, პროგრესიულ-საშემოსავლო, საკომლო-სამამულო, სამრეწველო ბაღებზე და ბოსტნებზე და აგრეთვე, ყველა ადგილობრივი გადასახადის ნაცვლად, რაც გაწერილია სოფლის მეურნეობაზე.—დაწესებულ იქნეს 1923—1924 წ.წ. ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადი იმ მოსახლეობისათვის, რომელიც ეწევა სოფლის მეურნეობას და აგრეთვე, საბჭოთა და კოლექტიურ მეურნეობათათვის.

შენიშვნა 1: გადასახადი ესე გაერკულებება აგრეთვე ქალაქისა და ქალაქური ტიპის დასახლებული ადგილის იმ მოსახლეობაზე, რომელიც ეწევა სოფლის მეურნეობას და რომლისთვისაც ეს მეურნეობა შეადგენს ძირითად საქმეს.

შენიშვნა 2: სამრეწველო და საეაქრო მოსაქმეობა სოფლის მოსახლეობისა დაბეგვრილ იქნება ვაჭრობისა და მრეწველობის გადასახადის შესახებ არსებულ კანონდებულებათა წესით.

2. ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადი გამოანგარიშებულ უნდა იქნეს და გამოიხატოს ერთიანი წონადი საზომით (ერთი ფუთი ხორბლი)—ხორბლის ერთეულში.

3. გადასახადი სოფლის თვითეულ ცალკე მეურნეობას გადახდება ფულად ან ნატურით იმისდამიდევნით თუ რა რაიონში მდებარეობს მეურნეობა.

შენიშვნა 1: რაიონებს, სადაც გადასახადი აკრეფილ უნდა იქნეს ნატურით, განსაზღვრავს ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და სახალხო კომისართა საბჭო ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატების წარდგენით. წინასწარი ცნობები ამისათვის უნდა წარადგინონ ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატების რწმუნებულებმა და ცენტრალურმა სტატისტიკურმა სამმართველომ თვითეული რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს სანქციით. აღნიშნულ რაიონებს უფლება ექნებათ გადასახადი გადაიხადონ ფულთადაც.

შენიშვნა 2: საბჭოთა და კოლექტიურ მეურნეობას გადასახადი უპირატესად ფულად გადახდებათ.

4. ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის ნატურალური ნაწილი გადახდებინებულ უნდა იქნეს ხორბლეულის პროდუქტებით.

შენიშვნა: განსაკუთრებულ შემთხვევაში ამიერ-კავკასიის სასურსათო სახალხო კომისარიატს უფლება ეძლევა ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატთან შეთანხმებით დააწესოს გადასახადის აკრეფა სხვა პროდუქტებითაც.

5. ხორბლის ერთეულის ფულად ეკვივალენტს რესპუბლიკების თვითეული რაიონისათვის განსაზღვრავს და საჭიროების მიხედვით გადასინჯავს ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატების რწმუნებულნი მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატთან და ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოსთან შეთანხმებით და ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატების დამტკიცებით.

6. სოფლის მეურნეობის ყოველი პროდუქტის გადატანის დროს ფუთი ხორბლის წონად საზომზე, ეკვივალენტი (ნორმა) განისაზღვრება იმავე წესით, როგორც ფულადი ეკვივალენტი (მუხ. 5).

7. გადასახადის რაოდენობა თვითივლი მეურნეობისათვის გამოანგარიშებული უნდა იქნეს:

ა) იმის მიხედვით, თუ რა სიერცისაა, — სახნავზე გადატანით, — მეურნეობაში სახნავი, ვენახი, ხეხილის ბაღი და სათიბი და აგრეთვე სხვა კულტურების მიწები (გარდა იმ კულტურებისა, რაც ჩამოთვლილია მე-9 მუხლის 1-ლ პუნქტში).

ბ) იმის მიხედვით თუ როგორი მოსავლიანობა აქვს პურულს ერთ ღესეტინაზე.

გ) იმის მიხედვით, თუ რამდენი წლოვანი მუშა და მსხვილი რქოსანი და წერილ-ფეხა საქონელია მეურნეობაში.

გლეხის თვითივლი მეურნეობისათვის გადასახადის ჯამის გამოანგარიშებლიდ ამ მეურნეობის სიდიდისა და გადასადის უნარიანობის მიხედვით დაწესებულია:

ა) მეურნეობათა ჯგუფები სახნავისა, ვენახისა, ხეხილის ბაღისა, სათიბისა და სხვა კულტურების მიწების რაოდენობის მიხედვით.

ბ) მოსავლიანობის კატეგორიები დეცეტინაზე ფუთობით.

გ) მეურნეობათა ჯგუფები ოთხ-ფეხი საქონლის რაოდენობის მიხედვით მსხვილ რქოსან საქონელზე გადატანით.

შენიშვნა 1: დასაბეგრი მიწების რიცხვში ჩაითვლება სახნავი საშე-
მოღობრი და საგანაფებლო ნათესით, აგრეთვე ბალახულის ნათესით, ანე-
ული და სახაზირო მიწები.

შენიშვნა 2: იმ ჯოგის რიცხვში, რომელიც აღწესხულ უნდა იქნეს
დაბეგროსათვის, ჩაითვლება მუშა ოთხ-ფეხი საქონელი საშეშეო წლოვან-
ებისა (სამ წელს ვადცილებული ცხენი, ხარი, ჯორი, ვირი და ოთხ წელს
გადაცილებული კახეზი და აქლემი) მსხვილი რქოსანი საქონელი ოთხ წელს
გადაცილებული და წერილფეხა საქონელი ერთი წლისაზე ფუროსი.

შენიშვნა 3: სათიბისა, ვენახისა, ხეხილის ბაღისა და სხვა კულტუ-
რის მიწების სახნავ მიწაზე გადატანის ნორმის და აგრეთვე მუშა და
წერილფეხა საქონლის მსხვილ რქოსან საქონელზე გადატანის ნორმის დაა-
წესებს ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებული და
სასურსათო სახალხო კომისარიატის რწმუნებული მიწათ-მოქმედების სა-
ხალხო კომისარიატთან და ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოსთან
შეთანხმებით და დამტკიცებს ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომი-
სარიატი და სასურსათო სახალხო კომისარიატი.

8. თვითივლი რაიონისათვის მოსავლიანობის კატეგორიები, მას შემდეგ რა კი
გამოარკვევა, თუ რა პირი უნაის ნამდვილად მოსავლის დაწესებულ უნდა იქნეს ამიერ-
კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატების რწმუნებულთა მიერ
მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატთან და ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმარ-
თველოსთან შეთანხმებით და თვითივლი რესპუბლიკის სახალხო კომისარიატის
სახეზე წარუდგინება ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატებს,
რომელნიც ერთად წარუდგენენ მას დასამტკიცებლად ამიერ-კავკასიის სა-
ხალხო კომისარიატსა საბჭოს.

თემებისათვის (საქართველოში) და უბნებისათვის (სომხეთსა და აზერბაიჯანში)
მოსავლიანობის კატეგორიები დააწესებს მასრის აღმასრულებელი კომიტეტი სამაზ-
რო საგადასახადო კომისიის წარდგენით, მაგრამ ისეთი ანგარიშით, რომ შემოკრე-
ბულ არ იქნეს გადასახადის ის ნაგარაუდგევი თანაა, რომელიც მოსავლიანობის კატე-
გორიის თანხმად გამოანგარიშებული იქნება თვითივლი რაიონისათვის და დამტკი-
ცებული ამიერ-კავკასიის სახალხო კომისარიატს მიერ.

შენიშვნა: ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომი-
სარიატების რწმუნებულთა უფლება ეძლევათ მიწათ-მოქმედების სახ. კომი-
სარიატთან და ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოსთან შეთანხმე-
ბით, — მოსავლის განსაკუთრებული სიერცის გამო, ნება დართონ სამაზ-
რო აღმასრულებელ კომიტეტებს, რათა სოფლებისთვისაც დააწესონ გან-
საკუთრებული კატეგორიები.

9. სახელმწიფოსათვის ზღარესად სასარგებლო კულტურათა წარმატებისათვის
და მეურნეობის მეთოდების გასაუმჯობესებლად დადგენილ იქნეს შემდეგი შედეგით:

1) განთავისუფლდეს გადასახადისაგან მიწები: დათესილი ბამბით, წამლის ბალა-
ხეულით და ზაფრანით, ჩაის პლანტაციები და მებარეშეშეობისათვის თულის ხეებით
გაშენებული ადგილები და საცდელი მიწებები და სათესელე პლანტა-
ციები — საგანგებო სის მიხედვით, რომელსაც შეიმუშავეს ამიერ-კავკასიის სასურსათო
სახალხო კომისარიატი ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატთან შეთანხმებით.

2) არ დაიბეგრება გადასახადით ჯიშინი ოთხფეხი საქონელი და მეფუტ-
კრობა.

8) მეურნეობა, რომელსაც 1921—1923 წ. წ. გაუწყვია თვალსაჩინო მუშაობის, დამოუკიდებელი და ქვიშიანი და ხრამიანი ადგილების მოვარებისათვის, განთავისუფლდება იმ გადასახადის 25 პროც-საგან, რაც შეეხება მელიორაცია კმბოლ მიწის ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატის მიერ ჩამოკრული ინსტრუქციის წესისამებრ. გამოუსადეგარი მიწა, რომელიც ამ ემად ჩაირიცხული არ არის დასაბეგვარი მიწების სივრცეში, უკეთუ მისი მელიორაცია მოხდება, განთავისუფლდება დაბეგვრისაგან სამი წლის განმავლობაში მუშაობის დამთავრების შემდეგ.

10. გადასახადის ვასტურების გისაადგილებლად იმ პირთა ოჯახებს, რომელნიც იმყოფებიან ან წინედ ყოფილან წითელი არმიისა და ფლოტის ნამდიელ სამსახურში,—მიეცეთ შემდეგი შეღავათი:

- ა) წითელი არმიისა და ფლოტის მოსამსახურე, რომელსაც მეურნეობაში გენება სხვადასხვა სანახი ორ დესიატინამდე სახნავზე გადატანით, სრულიად განთავისუფლდება გადასახადისაგან;
- ბ) იმ პირის ოჯახი, რომელიც ითვლება წითელი არმიის ან ფლოტის სამსახურში სრულიად განთავისუფლდება გადასახადისაგან, უკეთუ მეურნეობაში არ იმყოფება სხვა შრომის უნარიანი წევრი ოჯახისა;
- გ) სამოქალაქო ომის ინვალიდთა და იმ წითელ-არმიელთა ოჯახებს, რომელნიც ტყვედ იმყოფებიან, ერთიან სასოფლო-სამეურნეო გადასახადისათვის ეწლევათ იგივე შეღავათი, რაც იმ წითელ-არმიელთა ოჯახებს, რომელნიც ირცლებიან ნამდიელ სამსახურში.

11. ბიუჯეტით გათვალისწინებული ადგილობრივი ხარჯების დასაკმაყოფილებლად სკოლებისა და საავადმყოფოების შენახისათვის, გზებისა ხიდებისა და სხვა ადგილობრივი საქირიებისათვის,—მოხდება პროცენტული გადაირება აკრეფილი გადასახადის თანხიდან. ანარიცხის რაოდენობას ადგილობრივი საქირიებისათვის განსაზღვრავს ამიერ-კავკასიის სახალხო კომისარიატის საბჭო. ანარიცხის გადაცემის წესს ადგილობრივი ორგანიზაციების განსაზღვრავენ ამიერ-კავკასიის სასურსათო და ფინანსთა სახალხო კომისარიატები ურთიერთთან შეთანხმებით.

12. თვითეულ რესპუბლიკაში მოწყობა განსაკუთრებული სავადსახადო კომისიის ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატისა და მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატის და ცენტრალური სტატისტიკური სამმართველოს წარმომადგენელთა შედეგნილობით, ხოლო მარბრეში, სამაზრო აღმასრულებელ კომიტეტებთან მოწყობა კომისია სამი წევრისიგან. კომისიების მოვალეობას შეადგენს წინასწარი განხილვა და წარდგენა ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატებისათვის, ან სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტებისათვის კუთვნილებისამებრ:

- ა) მოსავლიანობის სარიანი, სათემო (საქართველოში) და საუბნო (სომხეთსა და აღერბაიჯანში) კატეგორიებისა;
- ბ) რაიონებისა, რომელთაც გადასახადი უნდა გადახდესთ ნატურით;
- გ) ფუთი ხორბალის ეკვალენტისა (ნორმისა) ფულად და პროდუქტებად მუხ. 5 და 6);
- დ) საკითხისა გადასახადის გადახდენიებაში შეღავათის შეფარდების შესახებ.

13. შედგენა სასოფლო სავადსახადო სიებისა ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადით დაბეგვრის ობიექტებისა და ნიშნების (სახნავის, ნათესის, ბეხილის დალუბი, ვინახის, სათიბის და სხვა კულტურისა) მიწებისა და ოთხფეხი საქონლის) დაწესებით თვითეული მეურნეობისათვის, სწარმოებს სათემო და საუბნო აღმასრულებელი კომიტეტების მიერ სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტების ხელმძღვანელობით და პასუხისმგებლობით და იმ სამეულეის სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტის წარმომადგენლისაგან (თავმჯდომარე სამეულისა) და ფინანსთა ინსპექტორისა და სასურსათო სახალხო კომისარიატის რწმუნებულისაგან.

მოსავლიანობის კატეგორიების დამტიკების შემდეგ ამიერ-კავკასიის სახალხო კომისარიატს საბჭოს მიერ რაიონებისათვის, ხოლო სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტების მიერ თემებისა და უბნებისათვის, თემებისა და უბნების აღმასრულებელი კომიტეტები შეადგენენ სავადსახადო სიებს, რომელშიაც უნდა შეიტანონ თვითეულ მეურნეობაზე გაყერილი გადასახადის თანხა; სავადსახადო სიის დამტიკებისას სათანადო ფინანსთა ინსპექტორის და სასურსათო სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის მიერ, საბოლოოდ განსაზღვრული თანხა გადასახადისა შეტანილ უნდა იქნეს დაწესებულ საშენაწერო (ოკლადნი) ფურცელში, რომელიც დაუყონებლივ გადაეცემა გადამდგელს.

14. პასუხისმგებლობა დასაბეგვარი სივრცისა და ოთხფეხი საქონლის სისწორით და თავის დროზე გამოკვეყნისთვის თვითეულ მეურნეობაში, გადასახადის რაოდენობის სწორი გამოანგარიშებისათვის და აკრეფილ საშენაწერო სასოფლო ფურცლებისათვის დროზე შედგენისათვის და გადასახადის თავის დროზე და სისრულით აკრეფისათვის—ეკისრება სამაზრო აღმასრულებელ კომიტეტებს.

15. იმ რაიონებში, სადაც გადასახადი გადახდევინებულ უნდა იქნეს მარტოოტენს ფულად, გადასახადის აკრეფა დაეკისრება ფინანსთა სახალხო კომისარიატის ორგანოებს და დაწესებულებათ; აღნიშნულ რაიონებში სასურსათო სახალხო კომისარიატის საგადასახადო აპარატი ვადადის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის ხელში. იმ რაიონებში, სადაც გადასახადი გადახდევინებულ უნდა იქნეს ნატურით, გადასახადის აკრეფა დაეკისრება სასურსათო სახალხო კომისარიატის ორგანოებს, ხოლო ამასთანავე ფინანსთა სახალხო კომისარიატი ვალდებულია მოაწყოს კასები გადასახადის ფულადი ნაწილის მისაღებად მჭკოფრებთაგან და ხელმძღვანელობა გაუწიოს ამ კასებს.

16. გადამხდელი ვალდებულია მოსაელოს დაბინავებისა და საშესაწერო ფურცლის ჩაბარებისთანავე შეუდგეს გადასახადის ვასტუმრებას. გადასახადის შეტანის ვადებს ფულად და ნატურით დააწესებენ ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატები.

17. გადამხდელს შეუძლია შეიტანოს სამაზრო საგადასახადო კომისიაში განცხადება და საჩივარი როგორც დაბეგვრის ობიექტებისა და ნიშნების არა სწორი აღნუსხვის შესახებ, ისე თვით გადასახადის შენაწერის გამოანგარიშებისა და გადახდევინების გამო. განცხადებისა და საჩივარის შეტანა ვერ შეაჩერებს გადასახადის გადახდევინებას.

შენიშვნა: განცხადება იმის შესახებ, რომ ესა თუ ის სოფელი უკანონოდ არის ჩარიცხული მოსაელონობის ამა თუ იმ კატეგორიაში, შეიძლება შეტანილ იქნეს მხოლოდ თემისა, უბნისა, ან სოფლის მიერ, ხოლო არა ცალკე გადამხდელის მიერ.

18. გადამხდელს შეუძლია სამაზრო საგადასახადო კომისიის გადაწყვეტილება განასაჩივროს განსაკუთრებულ საგადასახადო კომისიაში.

19. მოქალაქე, რომელიც გადასახადს არ გადაიხდის, პასუხს აგებს პირადად და თავისი ქონებით სასამართლოს ან ადმინისტრატიული წესით; დაწესებულ ვადაში შეუტანლობისათვის გადასახადს მიერიცხება საურავი.

20. ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის განაკვეთები დაწესებულ უნდა იქნეს ცალკე დეკრეტით.

21. ამა დეკრეტის განვითარებისათვის ამიერ-კავკასიის ფინანსთა და სასურსათო სახალხო კომისარიატები ერთად გამოცემენ საჭირო დადგენილებათ და ინსტრუქციებს და დააწესებენ ყველა ვადას ამა დეკრეტის განხორციელებისათვის.

22. მოქმედება ყველა, —გამოუნაკლისად, —წინად გამოცემული დეკრეტისა და დადგენილებისა სოფლის მეურნეობაზე სახელმწიფო და ადგილობრივი გადასახადის დაწესების შესახებ მოისპოს 1923 წლ. ივლისის 1-დან, ხოლო ნარჩენი ამ გადასახადებისა ცალკე იქნეს გადახდევინებული.

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯ. ს. ამბარცუშვიანი.

სახალხო კომის. საბჭოს თავმჯდომარე **მ. ორახელაშვილი.**

სასურსათო სახალხო კომისარი **დ. ბუნიატ-ზადე.**

ფინანსთა სახალხო კომისარი **ნ. თუმანოვი.**

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი **ბ. ტალიბიძე.**

ცეკავშირის სტამბა.

ნებადართულია ლიტ. და გამოცე. მთავარ სამმართველ. მიერ № 295.

ტფილისი, ტირაგი 750 ცალი.